

Vlaams
Parlement

ingediend op **312** (2019-2020) – Nr. 1
14 mei 2020 (2019-2020)

Voorstel van resolutie

van Jeremie Vaneeckhout, Björn Rzoska, Imade Annouri
en Chris Steenwegen

over een langetermijnvisie
op Chinese inmenging in de Vlaamse economie

TOELICHTING

'Belt and Road' in Vlaanderen

We kunnen er niet langer naast kijken: China bouwt na invloed in Zuidoost-Azië en Afrika nu ook in ijlt tempo economische en politieke invloed uit in Europa en Vlaanderen. Op zich is er niets mis met een economische aanwezigheid van China. Een recent voorbeeld daarvan is de levering van miljoenen mondmaskers uit China tijdens de coronacrisis, die er onder andere kwam door een persoonlijke tussenkomst van de koning, met de steun van het Waalse export- en investeringsagentschap Awex.¹ Economische samenwerking kan inderdaad wederzijdse voordelen opleveren, ook als het bijvoorbeeld gaat over werkgelegenheid en samenwerking op het vlak van ecologische transitie. Toch schuilen achter bepaalde aspecten van buitenlandse inmenging, zoals directe investeringen in strategische sectoren, ook heel wat risico's en gevaren. Met dit voorstel van resolutie vragen de indieners aan de Vlaamse Regering om werk te maken van een langetermijnstrategie voor de Chinese aanwezigheid in de Vlaamse economie. Die kwestie is des te urgenter door de coronacrisis. Net als in 2008 valt namelijk te verwachten dat er meer vraag zal zijn naar buitenlandse investeringen door Vlaamse bedrijven om de geleden verliezen te compenseren.

China verwerft steeds meer invloed in de Vlaamse economie via drie economische domeinen.²

Ten eerste bouwt het een positieve handelsbalans op bij tal van landen en regio's als Vlaanderen. Zo is de Vlaamse import uit China sinds 2009 verdubbeld en twee keer zo groot als de Vlaamse export naar China, waardoor er steeds meer kapitaal uit Vlaanderen naar China wegvloeit.

Ten tweede heeft China een actieve buitenlandse economische strategie van greenfields, overnames en investeringen met doorgedreven staatssteun. Dat past in het kader van zijn 'Belt and Road'-programma, ook wel de Nieuwe Zijderoute genoemd. Eerder heeft China al in veel Zuidoost-Aziatische en Afrikaanse landen massaal geïnvesteerd als middel voor buitenlandse economische maar ook politieke controle. Ook in Europa groeit nu het aantal Chinese investeringen en overnames. 9,5 procent van de bedrijven in de Europese Unie zijn in Chinees bezit, dat is 7,5 procent meer dan in 2007. Bovendien neemt het aantal bedrijven met Chinese aandeelhouders alleen maar toe. Zo namen Chinese investeringen in Europa tussen 2013 en 2016 spectaculair toe, van 13 miljard euro naar 37,2 miljard euro per jaar.³ Ook in de Vlaamse economie is China steeds prominenter aanwezig. De totale waarde van Chinese investeringen in België wordt in een onderzoek van Investigate Europe en Trends geschat op 4 miljard dollar. Chinese investeerders werden aanvankelijk met groot enthousiasme onthaald, met als argument dat het de werkgelegenheid zou verhogen en dat Chinese knowhow naar Vlaanderen zou overvloeien.⁴ Pas toen de Staatsveiligheid in 2016 waarschuwde voor de investering van het Chinese staatsbedrijf State Grid in Eandis, rezen er kritische vragen bij de regering. Achter China's economische motieven zouden ook politieke motieven schuilgaan, die een gevaar kunnen vormen voor strategische infrastructuur en knowhow. De deal tussen Eandis en State Grid werd afgeblazen en bleek zowel voor de beleidsmakers als voor de bedrijfsleiders een duidelijke waarschuwing voor het strategische risico van Chinese investeringen. Toch viel die waarschuwing in

¹ KVDS (16 maart 2020). Meer dan 5 miljoen mondmaskers onderweg naar ons land (mede dankzij de koning). De Morgen (geraadpleegd via <https://www.demorgen.be>).

² <https://www.flandersinvestmentandtrade.com/export/landen/china/cijfers>.

³ Hanneman, T., Huotari, M., Kratz, A. (2019). Chinese fdi in europe: 2018 trends and impact of new screening policies.

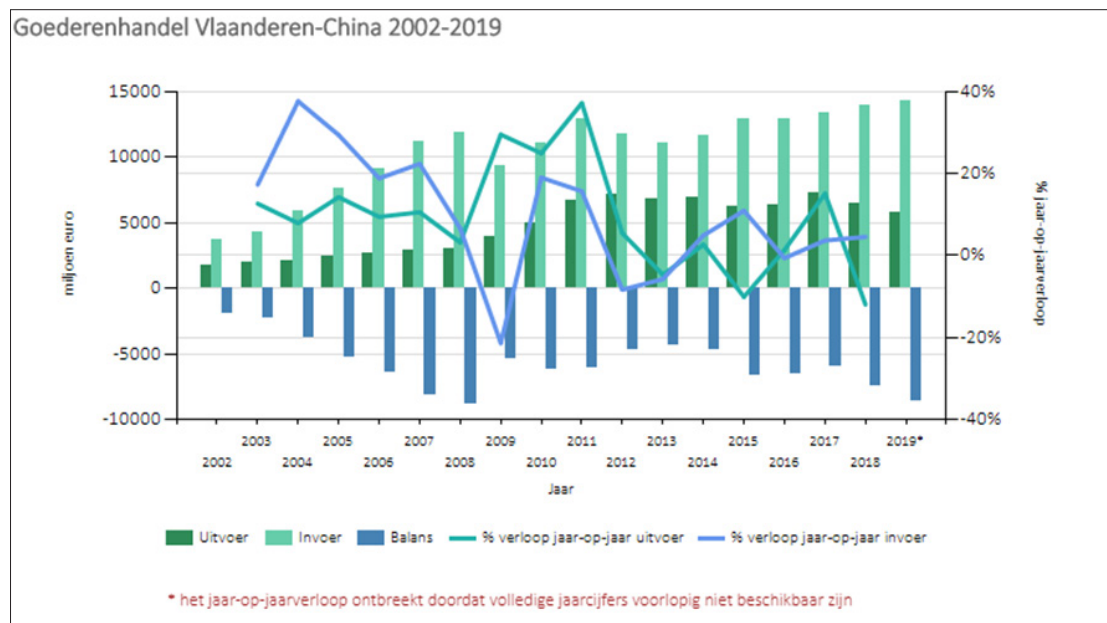
⁴ Van Hamme, K. (2018, juli 28). Hoe naïef is België over Chinese overnames? De Tijd.

Vlaanderen in dovemans oren. Recente Chinese overnames van verzekeraar Ageas, Volvo Gent en APM Terminals in Zeebrugge, en participaties in het Deurganckdok in de Antwerpse haven zijn daar het bewijs van. Hoewel zowel vanuit de pers als vanuit academische hoek waarschuwingen komen voor de toename en risico's van Chinese investeringen, blijft het op beleidsvlak erg stil.⁵

Ten derde is China duidelijk op zoek naar technologische autonomie en heerschappij. In zijn 'Made in China 2025'-strategie spreekt China de ambitie uit om van werkplaats tot onderzoekscentrum van de wereld te evolueren. Daar lijkt het voorlopig ook in te slagen. Sinds 2014 heeft China Europa achter zich gelaten op het domein van de investeringen in innovatie. Momenteel komt 20 procent van alle uitgaven voor onderzoek en innovatie uit China. Voor 2020 stelt Made in China 2025 voorop dat strategische technologische sectoren 50 tot 70 procent van de Chinese binnenlandse markt moeten uitmaken.⁶

Uitdagingen en gevaren

Eenzijds zorgt het economische buitenlandbeleid van China voor heel wat uitdagingen voor Vlaanderen. In de specifieke handelsrelatie tussen Vlaanderen en China kunnen er twee opvallende tendensen worden opgemerkt. Ten eerste is Vlaanderen sterk afhankelijk van de Chinese economie. De handelsbalans tussen Vlaanderen en China is gedurende de 21ste eeuw altijd negatief geweest. Sinds 2017 wordt het handelsonevenwicht met China ook steeds groter. Uit de onderstaande grafiek van Flanders Investment & Trade (FIT) blijkt duidelijk dat het handelsonevenwicht structureel is en dat het hoger is dan ooit tevoren.⁷

Bron: Flanders Investment and Trade (FIT)

⁵ Ebbers, Haico A., Zhang, Jianhong (2010). Chinese investments in the EU. *Eastern Journal of European Studies*, 1(2), 187-206. Wenniges, T. (2019). Chinese FDI in the EU and the US: Simple Rules for Turbulent Times.

⁶ Institute for Security and Development Policy. (2018). *Made in China 2025*.

⁷ Flanders Investment and Trade. (2019). *China in cijfers*. Flanders Investment and Trade. (2019). *Flanders' exports reach record high in 2018*.

Daarnaast zijn Chinese ondernemers steeds meer aanwezig in de Vlaamse economie. Vlaamse bedrijven met Chinese aandeelhouders en bezitters vertegenwoordigen een steeds groter aantal jobs en omzet. Zo bleek uit een onderzoek van De Tijd uit 2017 dat destijds 65 Belgische bedrijven in handen van Chinese investeerders, goed waren voor 18.000 jobs en 16,8 miljard euro omzet. Het gaat daarbij alleen maar om de overnames. De impact van Chinese investeringen in Vlaamse bedrijven is waarschijnlijk veel groter, maar exacte cijfers ontbreken doordat veel Chinese investeringen, vooral in Vlaamse kmo's, onder de radar blijven.⁸ Vlaamse bedrijven hebben het daarentegen erg moeilijk om in China voet aan de grond te krijgen door de zware restricties op buitenlandse investeringen. Dertien Chinese sectoren, waaronder landbouw, luchtvaart en media, zijn zelfs volledig afgesloten voor buitenlandse investeringen. Het gevolg van beide tendensen is dat de economische relatie tussen Vlaanderen en China getekend is door sterke asymmetrie. Er is veel meer import uit, dan export naar China, wat leidt tot een handelsonevenwicht. Bovendien zijn er veel meer Chinese investeringen in Vlaanderen dan omgekeerd. Daardoor evolueren we steeds verder weg van een gezonde economische relatie van wederzijdse economische afhankelijkheid.

Chinese inmenging in de Vlaamse economie brengt ook heel wat risico's en bezwaren met zich mee. Ten eerste is er het risico dat we door rechtstreekse samenwerking de Chinese staat in zijn bedenkelijke dictatoriale praktijken steunen. In Europa is er al sprake van precedentes waarbij Europese bedrijven technologie aan de Chinese staat leverden en de Chinese staat die technologie op zijn beurt gebruikte om de eigen burgers te onderdrukken. Zo kwam vorig jaar aan het licht dat twee Nederlandse bedrijven software leverden aan het Chinese veiligheidsministerie die onder andere gebruikt werd om in Xinjiang op massale schaal de Oeigoerse bevolking te controleren.⁹ Het opschalen van technologische controle op Chinese burgers ter bestrijding van het coronavirus zou kunnen leiden tot meer Chinese vraag naar Europese soft- en hardware.

Ten tweede worden minderheden in China nog steeds systematisch geïsoleerd door hun religie of uiterlijke kenmerken. Het meest vooraanstaande en bekende voorbeeld is natuurlijk de systematische onderdrukking van de Oeigoeren en andere Turkse moslimminderheden in de provincie Xinjiang. Naast camerabewaking en gedwongen verhuizing uit traditionele woonplaatsen worden dissidente Oeigoeren opgesloten in heropvoedingskampen, waarbij ze geïndoctrineerd worden over de communistische en autoritaire Chinese ideologie. Tijdens Vlaamse handelsmissies naar China wordt er niet openlijk over mensenrechten gepraat.¹⁰

Ten derde spelen Chinese bedrijven niet met dezelfde spelregels als Vlaamse bedrijven. Een groot aantal van de Chinese bedrijven die in Vlaanderen investeren, genieten massale staatssteun. Bovendien zijn Vlaamse bedrijven onderworpen aan strenge regelgeving als ze willen investeren in China. Chinese investeerders in Vlaanderen zijn daarentegen aan geen enkele restrictie onderworpen.¹¹

Ten vierde maakt de economische afhankelijkheid van China ons ook kwetsbaarder voor politieke invloed. De politieke belangstelling voor China, zowel in Vlaanderen als in Europa, is daar alleen een voorbeeld van. Na zich ingekocht te hebben in allerlei strategische sectoren op het Afrikaanse continent in het kader van het

⁸ Michielsen, T. (4 maart 2017). China plant vlag in Belgische bedrijven. De Tijd. Michielsen, T. (4 maart 2017). Chinese staat wurmt zich in Belgische bedrijven. De Tijd.

⁹ Vragen van de leden Van Ojik en Diks (beiden GroenLinks) in de Nederlandse Tweede Kamer aan de ministers van Buitenlandse Zaken en voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over de export van cybersurveillance technologie (ingezonden 18 juli 2019).

¹⁰ Human Rights Watch. (2018). "Eradicating Ideological Viruses". China's Campaign of Repression Against Xinjiang's Muslims. Schriftelijke vraag van Güler Turan aan minister Geert Bourgeois over de schending van de mensenrechten - Oeigoeren in Xinjiang (*Schriftelijke Vragen* VI.Parl. 2018-19, nr. 2).

¹¹ Conrad, B., Kostka, G. (2017). Chinese investments in Europe's energy sector: Risks and opportunities? Energy Policy, 101, 644-648. Holslag, J. (2019). De Nieuwe Zijderoute. Antwerpen: Overamstel Uitgevers België.

'Belt and Road Programme', tonen Chinese bedrijven steeds meer interesse voor strategische sectoren in Europa, ook in Vlaanderen. Chinese overnames en investeringen in Vlaamse havens (Antwerpen en Zeebrugge), verzekeraars (AG Insurance) en banken (Nagelmackers) brengen onmiskenbaar ook een grote politieke invloed met zich mee.

Ten slotte zullen Vlaanderen en Europa afhankelijker worden van Chinese producten om hun klimaatdoelstellingen te behalen, als China de leider wordt in technologie en innovatie, zoals het zelf vooropstelt in zijn 'Made in China 2025'-strategie. Sterker nog is dat Vlaanderen China daarin steunt door een gebrek aan regulering tegen het verschepen van technologische knowhow uit Vlaamse bedrijven naar China.

Behoeftte aan samenwerking

Anderzijds zijn er ook redenen voor optimisme. China speelt een voortrekkersrol op het vlak van innovatie in duurzame technologieën en hernieuwbare energie. De 'Made in China 2025'-strategie heeft tot doel te innoveren en competitiever te worden op de wereldmarkt in onder andere de industrieën voor spoorwegen, hernieuwbare energie en wagens op alternatieve energiebronnen, nieuwe materialen, landbouwmachines en apparatuur voor energievoorziening. Dat zijn stuk voor stuk industrieën waar vernieuwing en verhoogde productie cruciaal zijn voor een ecologische transitie. Samenwerking en uitwisseling van informatie met China op dat gebied lijkt dan ook aangewezen, onder andere om de ambities van de recent voorgestelde Europese Green Deal waar te maken. Het feit dat zowel België als Vlaanderen moeite ondervinden om de Europese klimaatdoelstellingen te behalen, bevestigt dat alleen maar.¹²

Ten tweede wordt onze afhankelijkheid van Chinese investeringen ook bepaald door de sterkte van onze economie. Dat werd al duidelijk in 2008: door de toenmalige economische crisis was er plots veel meer vraag naar Chinese investeringen bij Europese bedrijven die vaak op de rand van het faillissement stonden. Veel bedrijven en banen werden toen gered door Chinese investeringen. Buitenlandse directe investeringen (BDI's) kunnen dus wel degelijk de schade van een economische recessie beperken. Ook tijdens de uitbraak van het coronavirus in Vlaanderen kwam de levering van miljoenen mondkmaskers door onder andere de oprichter van Alibaba, met vestiging in ons land, als geroepen voor hulpverleners. De economische schade die het virus veroorzaakt, zal ook nu weer leiden tot een verhoogde vraag naar buitenlandse investeringen om een economisch bloedbad te vermijden.¹³

Ten derde kunnen Chinese investeerders aantrekkelijk zijn om het risico van buitenlandse overnames te diversifiëren. Een klassiek voorbeeld is het enthousiasme van Polen voor Chinese investeringen in zijn energiesector. Die investeringen verminderen de afhankelijkheid van Russische en Duitse energiebronnen. Maar ook in Vlaanderen speelt dat argument. Hoewel de Verenigde Staten (VS) met 17,44 procent van de BDI's de grootste investeerder in Vlaanderen blijft, is er een vertraging van Amerikaanse investeringen. Doordat de geldtoevoer uit de VS minder zeker is geworden, gaan Belgische bedrijven logischerwijs op zoek naar alternatieven bij Chinese investeerders.¹⁴

Bovendien moet Vlaanderen zich behoeden voor overregulering in het Vlaamse investeringsbeleid. Vlaanderen is als kleine en open economie immers erg afhankelijk van import, export en buitenlandse investeringen voor onder andere

¹² Institute for Security and Development Policy. (2018). Made in China 2025.

¹³ Gippner, O., Torney, D. (2017). Shifting policy priorities in EU-China energy relations: Implications for Chinese energy investments in Europe. *Energy Policy*, 101(C), 649-658.

¹⁴ Cordemans, N., Duprez, C., Kikkawa, K. (2018). Het nieuwe Amerikaanse protectionisme en de impact ervan op de Belgische economie, *BNB Revue économique*.

jobcreatie. Zo zijn bedrijven in Vlaanderen met buitenlandse aandeelhouders goed voor zo'n 400.000 jobs. België kan het zich daardoor niet permitteren om een even streng investeringsbeleid te voeren als de VS of Duitsland. Dat betekent echter niet dat het huidige Vlaamse beleid zaligmakend is. Met dit voorstel van resolutie willen de indieners de Vlaamse Regering dan ook aanmanen om werk te maken van een langetermijnvisie op de economische samenwerking met China.¹⁵

Jeremie VANEECKHOUT
Björn RZOSKA
Imade ANNOURI
Chris STEENWEGEN

---

¹⁵ Van Hamme, K. (2018, juli 28). Hoe naïef is België over Chinese overnames? De Tijd.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op:

- 1° de nota 'Visie 2050. Een langetermijnstrategie voor Vlaanderen', waarin zeven transitieprioriteiten worden uitgewerkt. Economische samenwerking met China speelt een belangrijke rol bij zeker drie van de zeven transitieprioriteiten:
  - a) transitie naar een circulaire economie: Vlaanderen wil zijn economie omvormen door middel van sterke partnerschappen die gericht zijn op systeeminnovatie en succesvolle samenwerkingsverbanden ter ondersteuning van een circulaire economie. Bovendien wil Vlaanderen meer kennis uitwisselen over circulaire economie;
  - b) industrie 4.0: Vlaanderen wil zijn industrie omvormen door met behulp van de nieuwste technologieën anders te gaan produceren. Vlaanderen wil de technologiegerelateerde industrie en de onderzoeks- en ontwikkelingsindustrie in Vlaanderen behouden en versterken. Daardoor komt het enerzijds rechtstreeks in concurrentie met China, dat ook erg ambitieus is met zijn 'Made in China 2025'-strategie, maar anderzijds stelt de nota 'Visie 2050' ook dat internationale samenwerking cruciaal is, bijvoorbeeld op het vlak van uitwisseling van informatie;
  - c) energietransitie: Vlaanderen wil de broeikasgasuitstoot drastisch verlagen door in te zetten op hernieuwbare energiebronnen, meer energie-efficiëntie, een flexibeler energiesysteem en een doordachte innovatiestrategie. Daarvoor zullen investeringen nodig zijn in de strategische energiesector. De interesse bij Chinese investeerders lijkt groot, na eerdere pogingen om aandelen te verkrijgen in Eandis en een dochterbedrijf van Elia (50Hertz);
- 2° het Vlaamse Bestuursdecreet, dat in werking trad op 1 januari 2019 en dat de strategische belangen van Vlaanderen wil vrijwaren, "met name als de continuïteit van vitale processen in het gedrang komt, als bepaalde strategische of gevoelige kennis in buitenlandse handen dreigt te vallen of als de strategische onafhankelijkheid van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest in het gedrang komt";
- 3° het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 dat nadrukkelijk de focus legt op het belang van bilaterale en strategische partnerschappen met China. Toch spreekt het regeerakkoord ook de belofte uit om een transparant screenings- en blokkeringsmechanisme verder uit te bouwen waarmee buitenlandse investeringen die een risico voor de veiligheid en de openbare orde vormen, geëvalueerd en geblokkeerd kunnen worden. Bovendien moeten strategische infrastructures als havens, luchthavens en het elektriciteitsnet beschermd worden;
- 4° verordening (EU) 2019/452 tot vaststelling van een kader voor de screening van buitenlandse directe investeringen in de Unie, die de lidstaten toelaat om buitenlandse investeringen te screenen op basis van openbare orde en veiligheid, rekening houdend "met de mogelijke gevolgen voor kritieke infrastructuur, technologieën, energie of grondstoffen, de toegang tot gevoelige informatie en de vrijheid en pluriformiteit van de media";
- 5° de Europese Green Deal, waarbij de lidstaten inspanningen leveren voor het efficiënter gebruiken van grondstoffen door over te schakelen op een schone, circulaire economie, en door biodiversiteit te herstellen en vervuiling tegen te gaan. Dat wordt bereikt door middel van internationale diplomatie en handel in het teken van de klimaatactie;
- 6° de cijfers over toenemende Chinese aanwezigheid in de Vlaamse economie, ook in strategische sectoren zoals havens, de bankensector of de verzekeringssector;

- overwegende dat:
  - 1° het tot de kerntaak van elke regering en iedere politicus behoort om stil te staan bij het algemeen belang van de eigen samenleving, om kansen en uitdagingen te herkennen, en om in de omgang daarmee de invloed van het land zo efficiënt mogelijk te maken;
  - 2° het economische buitenlandbeleid van Vlaanderen een middel moet zijn om de positie van Vlaanderen in het buitenland te versterken, interne samenhang te stimuleren en om de eigen toekomst op lange termijn vorm te geven;
  - 3° Vlaanderen er belang bij heeft om steunpilaren van de eigen samenleving zoals goed bestuur, kwaliteitsvol onderwijs, sociale zorg en duurzaamheid zowel binnen als buiten Vlaanderen te blijven promoten;
  - 4° het wenselijk is dat Vlaanderen zijn reputatie als boegbeeld voor eerlijke concurrentie, duurzame economie en sociaal ondernemen versterkt;
  - 5° het handelsonevenwicht tussen Vlaanderen en China in de laatste jaren fors is toegenomen en Vlaanderen daardoor steeds afhankelijker wordt van de schulden die het heeft aan China en van goedkope maar vervuilende import;
  - 6° veel van het Vlaamse geld dat op dit moment naar China stroomt, beter gebruikt zou kunnen worden voor binnenlandse investeringen in innovatie, hernieuwbare energie en inter-Europese samenwerking;
  - 7° het aantal Chinese investeerders in Vlaanderen en Europa alleen maar toeneemt, terwijl het voor Vlaamse bedrijven in veel sectoren onmogelijk is om in China te investeren;
  - 8° er steeds meer sprake is van Chinese investeringen in strategische Vlaamse sectoren, zoals de haven-, banken- en verzekeringssector;
  - 9° een groot deel van de Chinese investeerders in Vlaanderen staatsbedrijven zijn;
  - 10° de Chinese economie steeds meer in concurrentie treedt met de Vlaamse economie op het vlak van technologiegerelateerde industrie, en onderzoek en ontwikkeling;
  - 11° China een dictatoriaal regime heeft, dat zich schuldig maakt aan systematische schendingen van de mensenrechten;
  - 12° er in veel landen, waaronder Australië en Duitsland, al uitgebreide regelgeving bestaat om een beter evenwicht en wederzijds voordeel te brengen in hun handelsrelatie met China en met andere buitenlandse investeerders;
  - 13° China een belangrijke bondgenoot zou kunnen zijn in de strijd tegen de klimaatopwarming;
  - 14° Vlaanderen, en specifiek ook de haven van Antwerpen, de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) ondersteunt en buitenlandse investeringen daar dus niet strijdig mee mogen zijn;
  - 15° de academische wereld in Vlaanderen een mensenrechtentoets hanteert bij samenwerkingen met buitenlandse universiteiten. Zo bevatten alle samenwerkingsovereenkomsten voor academisch onderzoek van de Universiteit Gent een mensenrechtenclausule en heeft de universiteit een Commissie Mensenrechtenbeleid opgericht;
  - 16° de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen in zijn advies van 7 mei 2020 erop aandringt dat de Vlaamse Regering van de screening van buitenlandse directe investeringen (BDI's) een prioriteit maakt;
  - 17° de minister-president in de plenaire vergadering van 13 mei 2020 aankondigde dat een decretaal initiatief wordt voorbereid door het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie en Flanders Investment & Trade IT;
- is van mening dat:
  - 1° Vlaanderen een coherenter en doeltreffender economisch buitenlandbeleid zou voeren als het een langetermijnvisie voor duurzame en wederzijds voordelige economische relaties met China en andere buitenlandse investeerders zou ontwikkelen;

- 2° er extra maatregelen nodig zijn, zowel op korte als op lange termijn, om de strategische belangen van Vlaanderen beter te behartigen in zijn economische relatie met buitenlandse investeerders, in het bijzonder met China;
- vraagt de Vlaamse Regering om:
- 1° werk te maken van een economische visie ten aanzien van buitenlandse investeerders op lange termijn. Wat China betreft, kan dat eventueel in een veelbesproken maar nog niet geconcretiseerde Vlaamse Aziëstrategie, waarbij de onderstaande maatregelen als bouwstenen voor een Vlaamse visie op lange termijn kunnen fungeren;
  - 2° een betere balans te zoeken tussen economische samenwerking en concurrentie, en tussen belangen op korte en op lange termijn;
  - 3° wederkerigheid centraal te plaatsen in zijn handelsrelatie met China door:
    - a) de Chinese overheid ertoe te bewegen werk te maken van een deregulering van Vlaamse investeringen in China;
    - b) een oplossing te zoeken voor het disproportionele handelstekort tussen Vlaanderen en China. Enerzijds gaat het om meer duurzame Vlaamse export naar China en anderzijds moet er een einde komen aan de afhankelijkheid van milieuvervuilende Chinese import. Concreet betekent dat een diversificatie en intensifiëring van handelsrelaties met andere, bij voorkeur Europese landen;
  - 4° werk te maken van meer transparantie over de aanwezigheid van buitenlandse investeerders in Vlaanderen door:
    - a) een registratieverplichting op te leggen aan buitenlandse investeerders in Vlaamse ondernemingen. Vooral buitenlandse investeringen in Vlaamse kmo's vormen vandaag nog een blinde vlek, wat gepaste beleidsmaatregelen bemoeilijkt;
    - b) een lijst op te maken van Vlaamse sectoren en infrastructuur waar investeringen en overnames mogelijk een strategische bedreiging kunnen vormen. Geld- en tijdrovende screenings kunnen zo gericht worden uitgevoerd;
    - c) werk te maken van een betere coördinatie en informatie-uitwisseling met screeningsdiensten uit andere (Europese) landen. Veel screeningsdiensten, bijvoorbeeld in Italië en Australië, beschikken door hun lange bestaan over veel expertise. Mogelijk hebben die diensten ook al ervaring met de aard van bepaalde buitenlandse investeerders en beschikken ze over nuttige informatie daarover;
    - d) de samenwerking met de federale Staatsveiligheid en de Algemene Dienst Inlichtingen en Veiligheid te optimaliseren, onder meer met betrekking tot screeningsmechanismen;
    - e) werk te maken van de oprichting van een Vlaams platform voor de bescherming van wetenschappelijk en economisch potentieel. Dat platform zou zich ontfemen over de coördinatie tussen Vlaamse overheidsdiensten om te komen tot een krachtdadige strategie tegen spionage, economische destabilisatie en inmenging in strategische sectoren;
    - f) werk te maken van een grondige screening van bestaande buitenlandse investeringen in Vlaamse strategische sectoren, zoals de overname van de APM-terminals in Zeebrugge en de participatie in het Deurganckdok in de Antwerpse haven door het Chinese staatsbedrijf Cosco Shipping. Het huidige Vlaamse screeningskader in het Vlaamse Bestuursdecreet, dat op 1 januari 2019 in werking is getreden, is te beperkt. Om te beginnen moet er ook gescreend kunnen worden aan de hand van criteria als eerlijke concurrentie en strategische belangen. Op dit ogenblik zijn de enige criteria immers de Staatsveiligheid en de openbare orde. Daarnaast moet er werk gemaakt worden van een ex-antescreeningsmechanisme, waarbij investeerders in strategische instellingen gescreend worden

- nog voor ze kunnen investeren. Dat kan de rechtszekerheid en een rechtszeker klimaat voor buitenlandse investeringen in Vlaanderen alleen ten goede komen;
- 5° meer mechanismen in te bouwen die erop toezien dat buitenlandse investeringen op lange termijn wederzijds voordelig en succesvol zijn door:
    - a) de uitbreiding van het Vlaamse screeningskader naar instellingen waarop de Vlaamse overheid geen rechtstreekse controle uitoefent. Dat versterkte Vlaamse screeningskader zou het Europese screeningskader kunnen aanvullen door naast de openbare orde en veiligheid ook te screenen op criteria als strategische belangen en eerlijke concurrentie;
    - b) regulering die verder gaat dan alleen ad-hocinitiatieven, zoals screening door inlichtingendiensten en andere toezichthouders in sommige sectoren. Er moet met andere woorden regelgeving komen zodat bepaalde investeerders, bijvoorbeeld Chinese staatsbedrijven, verplicht worden gescreend voor ze in Vlaanderen kunnen investeren;
  - 6° voor duidelijker regelgeving te zorgen over de export en import van soft- en hardware voor overheidsdiensten. Er moet een duidelijk verbod komen op de export van surveillancesoftware en -hardware van Vlaanderen aan Chinese overheidsinstellingen. Vlaanderen moet alles in het werk stellen zodat het China onder geen beding steunt in zijn technologische dictatuur en onderdrukkingstechnieken. Daarnaast moet er meer onderzoek worden gedaan naar de import van Chinese soft- en hardwaresystemen voor de Vlaamse overheidsdiensten en moet daar meer regelgeving over worden opgesteld. Het risico op technologische spionage lijkt immers aanzienlijk;
  - 7° in te blijven zetten op een formele en informele politieke dialoog met China over de wederzijds voordelige economische samenwerking, de verbetering van de algemene leefomstandigheden in Vlaanderen en China, en het respect voor de universele mensenrechten. Meer bepaald moet de Vlaamse Regering de mensenrechtenschendingen zoals de systematische onderdrukking van de Oeigoeren en andere Turkse moslimminderheden in de provincie Xinjiang formeel veroordelen. De Vlaamse Regering moet ook het opvoeren van surveillance- en repressieve maatregelen zoals 'social credit'-systemen blijven bespreken. Dat is immers de morele plicht van de Vlaamse Regering en het is bovendien in haar eigen belang om te blijven opkomen voor de universele vrijheden en mensenrechten. Alleen door te evolueren naar een 'level playing field' kan er gewerkt worden aan een wederzijds voordelige economische relatie met China op lange termijn;
  - 8° meer bescherming en betere garanties te bieden aan bedrijven en particulieren die het moeilijk krijgen met Chinese concurrentie door hen beter te ondersteunen met informatievoorziening voor ze met bepaalde investeerders in zee gaan;
  - 9° samen met China te evolueren naar een 'level playing field', dat betekent dat:
    - a) de economische relaties van Vlaanderen met China meer in dienst staan van het verbeteren van het eigen bestuur, onderwijs, sociale zorg en duurzaamheidsbeleid;
    - b) China actief wordt aangemoedigd om te evolueren naar een betere samenleving, met onder andere meer respect voor onvervreembare vrijheden en universele mensenrechten, waarbij de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) als leidraad worden gebruikt;
  - 10° Vlaanderen te laten fungeren als boegbeeld voor eerlijke concurrentie, duurzame economie en sociaal ondernemen door:
    - a) praktijken als technologisch nationalisme, overheidssteun voor strategische industrieën en packagedeals niet meer via een strategisch investeringsregime met China aan te moedigen;
    - b) economische samenwerking met China en andere buitenlandse investeerders expliciet te koppelen aan samenwerking en coördinatie op het vlak van milieu- en klimaatbeleid, maar ook aan de naleving van universele mensenrechten en vrijheden;

- 11° sterk in te zetten op innovatie in snel evoluerende sectoren als telecom, transport, technologie, havens enzovoort door:
- a) inspiratie te halen uit de Chinese transitie naar een innoverende economie, maar dat te bewerkstelligen met respect voor mens en natuur;
  - b) in te zetten op Europese samenwerking om Vlaamse bedrijven competitiever, innoverender, socialer en duurzamer te maken;
- 12° duidelijkere regelgeving en screeningsmechanismen te ontwikkelen voor de export van hoogwaardige technologische producten naar dictatoriale regimes als China. Praktijken als het gebruik van Nederlandse surveillancesoftware in zogenaamde 'heropvoedingskampen' in Xinjiang moeten op die manier vermeden worden;
- 13° duidelijkere regelgeving te ontwikkelen over de import van Chinese technologieën voor de eigen strategische infrastructuur, bijvoorbeeld communicatiesystemen in overheidsdiensten;
- vraagt de Vlaamse Regering om samen met de Federale Regering werk te maken van:
- 1° een betere coördinatie tussen het Vlaamse en het federale niveau, wat betreft de uitwisseling van informatie over buitenlandse investeerders en de implementatie van screeningsmechanismen. Meer specifiek moet er een platform komen voor coördinatie en overleg tussen de diensten die bevoegd zijn voor screening. Ondanks het feit dat de Vlaamse bevoegdheid alleen de screening van overheidsinstellingen mogelijk maakt, is uitwisseling van informatie over de aard van bepaalde investeerders nog steeds noodzakelijk;
  - 2° een federaal ex-antescreeningsmechanisme. Momenteel zijn alleen de Staatsveiligheid en de Algemene Dienst Inlichtingen en Veiligheid bevoegd voor een ex-postscreening van investeringen. Afhankelijk van het dossier moet er meer ruimte komen voor ex-antescreening door de Staatsveiligheid, de Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid, het Centrum voor Cybersecurity België, de bevoegde overheidsdiensten, de sectorregulators en de toezichthouders die toezien op strategische sectoren. De Federale Regering is bevoegd voor de screening van investeringen in private bedrijven, in tegenstelling tot de Vlaamse Regering;
- verzoekt de Vlaamse Regering om ter attentie van de Europese Commissie aan te dringen op de volgende bijsturingen:
- 1° het onderhouden en optimaliseren van bestaande formele kanalen voor politiek overleg en coördinatie van beleid tussen de EU en China. Wetenschappelijke studies zoals 'The Politics of EU-China Economic Relations. An Uneasy Partnership' (2016) van John Farnell en Paul Irwin Crookes, tonen aan dat dergelijke kanalen te weinig middelen hebben en niet transparant genoeg zijn, met als gevolg een gebrek aan effectiviteit en efficiëntie bij beleidscoördinatie en politiek overleg tussen de EU en China;
  - 2° de strikte voortgangscontrole op gemaakte afspraken in het kader van jaarlijkse tops tussen de EU en China over eerlijke concurrentie, mensenrechten en duurzaamheidsbeleid;
  - 3° het bevorderen van multilateralisme en economische samenwerkingsverbanden met andere landen en regio's dan de VS en China, bijvoorbeeld de nieuwe Afrikastrategie van de Europese Commissie.

Jeremie VANEECKHOUT
Björn RZOSKA
Imade ANNOURI
Chris STEENWEGEN